

dokument prav zato, ker omogoča izdelavo takšnih profilov. Tudi program *Slovenščina kot drugi in tuji jezik* smo skušali zastaviti bolj prožno, tako da bolj ustreza realnosti in omogoča oblikovanje posameznikovega jezikovnega profila tako pri pridobivanju jezikovne zmožnosti v slovenščini kot pri preverjanju te zmožnosti in njenem certificiranju. Pri tem je zmožnost pisnega izražanja predvidena na nekoliko nižji ravni kot npr. zmožnost razumevanja zapisanih in govornih besedil ter zmožnost govornega sporazumevanja; podatki manjše interne raziskave so namreč pokazali, da tuji govorniki slovenščino precej manj uporabljajo za pisanje kot pa za druge sporazumevalne dejavnosti. Ta program na enak način zastavlja tudi izpitne cilje, omogoča pa tudi večjo prožnost samega testiranja: javno veljavna listina o znanju slovenščine na osnovni ravni bo na primer lahko prikazovala posameznikov jezikovni profil tako, da bo njegovo znanje pri posameznih dejavnosti opisano na različnih ravneh (na primer: izpitni rezultati bodo posameznika pri poslušanju razvrstili na raven A2, pri branju na raven B1, pri pisanju na raven A2, pri govorjenju na B1 in podobno, kar bo prikazano tudi na potrdilu). Taka praksa je v skladu z zahtevami številnih dokumentov, s katerimi posameznik izkazuje svoje jezikovno znanje (npr. Europass življenjepis, Europass jezikovna izkaznica ipd.).

K 3. točki

V zadnjih nekaj letih se med udeleženci tečajev slovenščine in izpitov iz znanja slovenščine povečuje povpraševanje po opisu jezikovnih ravni v kategorijah, kot jih prinaša SEJO (tečaji in izpiti oz. spričevala na ravni A2, B1 itd.). Zato so bili med leti 2010 in 2012 v Centru za slovenščino kot drugi/tuji jezik izvedeni številni postopki v zvezi z uvrščanjem programa SZT, učbenikov za učenje slovenščine in izpitov iz znanja slovenščine (oz. posameznih nalog, vprašanj in izpitov kot celote) na ravni SEJO (gl. Ferbežar idr. 2014). Ob tem se je pokazalo, da bi bilo smiselno program SZT spremeniti tako, da bi bili opisniki v katalogu znanja in izpitnem katalogu bolj usklajeni na eni strani z opisniki SEJO, na drugi pa s posebnimi izkušnjami s poučevanjem in testiranjem slovenščine kot drugega in tujega jezika, prilagojenimi lastnostim slovenskega jezika. Program *Slovenščina kot drugi in tuji jezik* zato omogoča udeležbo v programih in pridobitev javno veljavne listine v skladu z opisniki SEJO in v skladu s specifikami slovenščine.

K 4. točki

Osebe z zelo visoko stopnjo jezikovne zmožnosti v slovenščini, ki se niso izobraževale po izobraževalnih programih v Sloveniji, ali udeleženci jezikovnih tečajev na zelo visoki ravni, npr. prevajalci in tolmači, učitelji, vzgojitelji in drugi (tudi domači govorniki, ki so šolanje zaključili zunaj RS ali se niso izobraževali v šolah s slovenskim učnim jezikom), doslej sploh niso imeli možnosti pridobiti javno veljavne listine o znanju slovenščine na najvišji ravni za svoje specifične (poklicne in druge) potrebe. Zato se je s tem programom zdelo smiselno ponuditi možnost tudi njim. Program SZT je sicer opisoval t. i. visoko raven znanja in to znanje se je tudi preverjalo in certificiralo. Toda primerjave z opisniki SEJO so, kot že rečeno, pokazale, da se v programu SZT opisana visoka raven ne razlikuje dovolj od srednje ravni, izpiti iz znanja slovenščine na visoki ravni pa dejansko ne presegajo ravni B2 SEJO (še posebej kar zadeva govorno in pisno produkcijo).

Dejstvo je, da izkušen s preverjanjem jezikovnega znanja na ravni učinkovitega ali celo mojstrskega uporabnika slovenščine (opisniki na ravni C1 in C2 po SEJO) doslej ni bilo. To področje sicer deloma pokrivajo maturitetni izpiti iz slovenščine kot drugega jezika, a ti so neposredno povezani s sistemom vzgoje in izobraževanja v RS in so tako stvar drugih javno veljavnih programov ter so namenjeni zelo specifični publiki (dijakom dvojezičnih srednjih šol v Prekmurju in dijakom srednjih šol z italijanskim učnim jezikom na Obali). Prvo izkušnjo s pripravo testov na najvišjih ravneh je med leti 2010 in 2012 pomenila izdelava testov iz bralnega in slušnega razumevanja na ravni C2 za prevajalce in tolmače, ki jih je razvil Center za slovenščino pod strokovnim vodstvom Goethejevega inštituta iz Münchna za potrebe